

CultureTalk Tibetan Language and Culture Video Transcripts:
<http://langmedia.fivecolleges.edu>
Plans for Education

**Kham Dialect
Tibetan transcript:**

ཀའ་དེ་ཟ་ཁང་སྐྱེ་ལ་ལྷ་དུག་ག་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ན་ཚང་མ་འདི་འདྲ་རང་རེད་བསྐྱེད་འདུག། གང་ཡིན་ཟེར་ན།
ཟ་ཁང་གཅིག་ནང་ནས་དཀའ་ལས་ཡོད་འདྲ་དང་གཅིག་ནང་ལ་དཀའ་ངལ་མེད་མཁན་འདྲ་འདི་འདྲ།
ད་དཀའ་ངལ་ཡོད་ན་སོ་སོའི་གཟུགས་སོ་སྐྱང་ནས་ཤུགས་ཀྱང་གཏུབ་དགོས་མཁན་འདི་འདྲ་རེད་འདུག།
ཅག་ལག་འདི་ཤུགས་ཚེན་སོ་ཀྱང་འབྱེད་དགོས་མཁན་འདི་འདྲ་ཡང་འདུག།
ད་ཁ་ཤས་འདི་འདྲ་ཟ་ཁང་འདྲའི་ནང་ལ་ཡང་རྒྱ་ཡིག་དང་དབྱིན་ཇི་འདི་འདྲ་ནང་ལ་མར་ལྷ་མ་ཤེས་ན་ཡང་ད་ཉེ
ད་རང་སོ་ཚོའི་ནང་ལ་ལས་ཀ་འགྲིགས་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད།
རང་ཡིག་གེ་ལ་ལྷ་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག་ལའང་མཁན་འདི་འདྲ་ཡང་འདུག།
ད་འདི་འདྲ་གཅིག་བཟོ་དུས་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ད་རྒྱ་བ་དུག་ལྷག་ཅམ་འགོ་སོང། དཀའ་ངལ་ད་དངོས་གནས་འདུག།
ཉ་ལམ་ཉ་ལམ་དཀའ་ངལ་རྒྱ་ཆ་ལ་མར་འཕབ་བ་ན་རྒྱ་ཆ་བདུན་ཅུ་དཀའ་ངལ་སལ་ཆེ་འདུག།
ད་ག་འདྲ་རེད་ལའང་ན།
སོ་སོའི་ངོས་ནས་སྐྱོབ་སྐྱོང་མེད་བ་དང་ད་འདི་འདྲ་རེད་ཡོད་དུས་དཀའ་ལས་ཞིག་དྲག་འདུག།
ལས་ཀ་ཡིན་འདྲ་སྐྱོན་མ་གྱི་ས་ཡུལ་གྱི་ལས་ཀ་འདི་དང་ཨ་རིག་གི་ལས་ཀ་འདི་གཉིས་འདྲ་བོ་མི་འདུག།
ག་རེ་ལའང་ན། ཨ་རིག་ལ་གཞུང་གྱི་ལས་ཟེར་ཡ་དང་ཟ་ཁང་གི་ལས་ཀ་འདྲ་ད་འདི་འདྲ་ཡིན་དུས།
འདི་འདྲའི་ཐོག་ནས་ད་ཚོ་ཡི་ས་ཡུལ་ནས་གཞུང་གྱི་ལས་ཀ་ནི་བྱེད་མྱོང་མ་རེད།
ཟ་ཁང་གྱི་ལས་ཀ་ནི་བྱེད་མྱོང་མ་རེད། ད་དང་རང་ཚོས་ག་རེ་ལས་རེད་ལའང་ན། ཁང་བ་བརྒྱབ་ཡ་འདྲ་དྲེ།
ད་གཅིག་རྒྱུ་འདྲེད་ཀྱི་རེ་ལ་ནས་ཟེ་ལས་དག་ཡ་འདྲ་དྲེ།
ད་གཅིག་སོ་སོའི་ཐོག་འདི་འདྲ་ཡི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་མ་རྟོགས་ཟ་ཁང་གྱི་ལས་ཀ་འདྲ་ཞིག་དྲག་བྱེད་མྱོང་མ་རེད།

ཁའ་ཨ་ནས་ས་ཡུལ་ནང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཡ་འདི་ད་སོ་སོའི་ནང་མི་རང་གྱི་ཡོད་སྐོ་ཐོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

ཀའ་འོ་ད་སོ་སོའི་ནང་མི་རང་གྱི་ཡོད་སྐོ་ཐོག། ད་ཞིང་བ་ཡིན་ན་ད་གཅིག་ཞིང་ལས་ཀྱི་འགྲུལ་བཏང་ནང།
དང་སོ་ནས་མར་བརྒྱབ། ད་སོ་སོའི་སྐྱིན་དག་བྱེད་ནས།
སོ་སོའི་ཁ་ལག་བཟུང་དང་མ་རྟོགས་གཞན་ཁག་ཁག་ལར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད།
ད་ས་ཞིང་གཅིག་ནང་ལས་ཀ་འགྲུལ་བ་ཡིན། ས་ཞིང་འདི་ལ་མར་ནས་བརྒྱབ་བྱོ་བཏང།
འོ་ད་འདི་འདྲ་ཡ་ཡིན་ཟེར་མཁན་འདི་འདྲ་ཡོད་རེད།
འདི་ཚོ་ཚང་མ་མར་བཏང་དུས་འདི་ནས་བོད་ནང་རྒྱ་བ་བདུན་ཅམ་ལ་ད་ལོ་ཐོག་ཚང་མ་ཡར་རུབ་ཡོངས་ཀྱི་རེད།
ཚང་མ་ཡར་རུབ་ནས་འདི་ནས་ལོ་ཐོག་ད་བྱི་དོང་ནང་མར་བཏང་གྱི་རེད།
ནས་འདྲ་བོ་འདྲ་ཡིན་ན་རྒྱུང་ནང་ནས་མར་འཕྱག།
ད་བོད་ནང་འདྲ་ཡིན་འདྲ་ཡི་འཚོ་ཐོབ་འགོད་བསྐྱེད་ཡོད་རེ།

ལཱེ་ཨ་ཉི་བྱེད་རང་ཨ་རིག་ལ་རྒྱ་མི་ཟ་ཁང་ནང་ལས་ཀ་ལྷན་ལྷན་ནས་བྱེད་ཡ་འདོད་པ་ཡོད་བས།

ཀཱེ་ད་དངོས་གནས་བྱེད་ན་གཅིག་ཟ་ཁང་ནང་ལ་ལས་ཀ་འདི་བྱེད་དང་བྱེད་བཞིན་པ་རེད་དེ་
ད་ཟ་ཁང་ནང་ལ་ག་འདྲ་རེད་ལའང་ན་སློབ་སྦྱོང་མེད་དུས་སློབ་སྦྱོང་མེད་དུས་ད་ཡང་ཡུ་གོ་ལའང་ན་འདི་འདྲ་ཡི་སྐྱེ་ལོ་
ག་ལ་ཚལ་མ་འདྲ་མི་འདྲ་གཏོང་བཟུང་ཡ་ཡོད་རེད།
ད་འདི་ལྟེན་དུ་བྱེད་ཅི་ཡི་གོ་དང་རྒྱ་མི་ཡི་གོ་གཉིས་ལ་གཅིག་ལྟ་བུ་བཟུང་དགོས་འདུག།
ད་འདི་འདྲ་ཡི་ན་དུས་བྱེད་སློབ་སྦྱོང་ཉི་མེད་དུས་དཀའ་ལས་ལག་མོ་འདྲ་ཞིག་རེད།
ད་འདི་བཟོ་དུས་གཞུང་གི་ལས་ཀ་འདྲ་ལས་དགོས་ན་ད་ག་རེ་རེད་ལའང་ན་གལ་རེད་དེ་བྱེད་ཅི་
དང་རྒྱ་ཡིག་འདྲ་གཅིག་ཡག་པོ་ཞིག་མ་ཤེས་ན་ཡང་གཞུང་གི་ལས་ཀ་ཡང་རག་གི་མི་འདུག།
འདི་འདྲ་སོང་ཚང་སྐབས་གཅིག་ལྷན་ལ་ད་རྒྱ་མི་ཟ་ཁང་ད་སོ་སོའི་འདི་འདྲ་ཞིག་མ་བྱེད་རང་བྱེད་རེད་དེ་འདི་འདྲ་
འི་དུས་ཚོད་ཞིག་ལ་ལྷན་བཟུང་འདུག།

ལཱེ་ད་བྱེད་མ་འོངས་པར་མིག་ལུལ་ག་རེ་ཡོད།

ཀཱེ་ད་མ་འོངས་པར་ད་སློབ་སྦྱོང་ཉོག་ཚམ་རག་ཡ་ཡི་གོ་སྐབས་ཡོད་ན་བསམ་ནས་འདི་འདྲའི་ཀྱི་མིག་ལུལ་ཡག་པོ་
ཡོད།
ད་དེ་བྱེད་ཅི་དང་རྒྱ་ཡིག་བོད་ཡིག་གསུམ་ད་འདི་ཚོ་ཚང་མ་སོ་སོ་ཡི་རྒྱ་ཆེ་སར་ནས་པན་གཅིག་ཐོག་མ་བྱིན་ད་སོ་
སོར་ངོས་ནས་པར་འགོ་ན་འགོ་བཟུང་པོ་གཅིག་དང་སྐད་བརྒྱབ་ན་བརྒྱབ་བདེ་པོ་ཞིག་པར་ཚུར་འགོ་ན་འགོ་ན་ཚོ་
ག་ཞིག་དང་སྐད་བརྒྱག་ན་བརྒྱག་ཚོག་ཚོག་གཅིག་བྱེད་ནས་ད་སོ་སོའི་རྐང་པའི་སྐད་ནས་ལངས་སུ་བཏུ་ཡ་ཞིག་གི་མི་
ག་ལུལ་ཞིག་ཡོད།

ལཱེ་བོད་ཡིག་བྱེད་རང་གི་སློབ་མ་ནས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་རེད་བ།

ཀཱེ་རེད་བོད་ཡིག་དང་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་རེད།
ད་དེ་བྱེད་ཅི་དང་རྒྱ་ཡིག་གཉིས་ད་གཅིག་ཨ་ཤེས་ལྟ་ཡ་ཡི་རེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད།
ག་རེ་རེད་ལའང་ན་ད་པན་རྒྱ་ཆེ་སར་ནས་ཐོག་སུ་མ་རེད།
ག་རེ་བྱེད་ནས་ལའང་ན་ད་ལོ་ན་ཚོད་ནས་ད་གཅིག་པན་རྒྱ་ཆེ་པོ་གཅིག་ཐོག་སུ་མ་བྱི་མ་རེད།

ལཱེ་སོ་ག་ཚོད་རེད།

ཀཱེ་ད་ལོ་སུམ་ཅུ་རེད་འགོ་ཀྱི་ཡོད་རེད།
ད་གཅིག་རྒྱ་ཆེ་སར་གཅིག་སྐབས་ལྟ་ཡི་ཐོག་གཅིག་རོག་རམ་བྱེད་ཡ་དང་མིག་གསལ་གྱི་བར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཡ་འདི་འ
དྲ་གཅིག་ཡོད་མ་རེད་ཉི་ལམ།
ད་སོ་སོའི་ད་གཅིག་ཟ་ཁང་ནང་ལ་འགོ་ན་སྐད་བརྒྱབ་ཤེས་ཡ་དང་མི་པན་ཚུར་ནང་སྐད་ཆ་བཤད་ན་སྐད་ཆ་བཤད
སུ་མ་ཐན་ཞིག་འདི་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་མིང་གིས་དགོས་ན་གིས་སུ་མ་ཐན་གཅིག་འདི་འདྲ་ཡི་མིག་ལུལ་གཅིག་ཡོ
ད།

B: Then, are you thinking of continuing to work in restaurants or thinking of finding another job?

A: The reality is that I am currently working in a restaurant, but since I myself am not that educated, sometimes when you work in the restaurant as cook or server you have to read the orders in English or Chinese. But then again, if I want to find a government job, I need to know how to read and write English. So this is kind of hard too. Therefore for the period, there is not much choice but to continue working in the restaurants.

B: Then what plans do you have for future?

A: Well... for the future, I am hoping to get some opportunity to study.

B: What do you want to study?

A: I wish to learn some English and Chinese because although I won't be able use them to help others such as for building schools and in the society that much because I am already old in terms of my age.

B: How old are you?

A: Now I am turning thirty. So I think I am too old to be able to do much, but I could use them wherever I go; whether it is working in restaurants where I communicate with others without any language barriers.

B: How are you going to manage to study?

A: Well, now I am thinking if I would be able to go to school for [a] couple of months. I am not sure about this right now because right now I am not so aware of how the culture in America is and how the schooling system works, but I am thinking about what I should plan for my future.

B: Thank you!

A: *Tashi Delek*²!

² *Tashi Delek* - Greeting in Tibetan - refers to "hello," "goodbye" and "good luck."

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2013 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated